Biuletyn
Polonistyczny

08.03.2019

(Oj)czysty język na Uniwersytecie Zielonogórskim

Jest wszędzie, na całym świecie, używany przez miliardy istot, a jednak zagrożony. Język. Co dwa tygodnie znika bezpowrotnie jeden dialekt, a razem z nim związane z nim bogactwo kulturowe - alarmują lingwiści. Na szczęście jest wciąż duża liczba ludzi, którym los języka nie jest obojętny. Wśród nich są pracownicy Instytutu Filologii Polskiej UZ, którzy corocznie organizują uroczyste obchody Dnia Języka Ojczystego.

Dlaczego język ma swój dzień?

Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego to święto ustanowione przez UNESCO. Obchodzimy je od 1999 roku. Jest upamiętnieniem śmierci pięciu studentów, którzy w 1952 roku w Bangladeszu manifestowali, domagając się wprowadzenia języka bengalskiego do urzędów. Według danych UNESCO, spośród 6000 funkcjonujących obecnie języków nawet połowa jest zagrożona zaniknięciem w ciągu życia trzech pokoleń. Jest to zatem idealna okazja na zwrócenie uwagi świata na ten problem i docenienia ojczystych języków. Ponadto, rok 2019 został ogłoszony Międzynarodowym Rokiem Języków Rdzennych.

Potyczki z Polszczyzną na Uniwersytecie Zielonogórskim

Zdaniem językoznawców polszczyzna należy do 25 największych języków świata i nie grozi jej zanik. Mimo to powinnyśmy się o nią bezustannie troszczyć. Instytut Filologii Polskiej UZ już po raz piąty włączył się do świętowania, organizując *Potyczki z polszczyzną*. Przedsięwzięciu patronowali: Prorektor ds. Studenckich prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski i Dziekan Wydziału Humanistycznego prof. UZ dr hab. Jarosław Dudek.

Obchody rozpoczęły się 21 lutego o godzinie 10.00 w Bibliotece Uniwersyteckiej. Uczestnicy w pierwszej kolejności zmierzyli się z ortografią, biorąc udział w dyktandzie ułożonym przez prof. dr. hab. Mariana Bugajskiego. Dyktando miało charakter otwarty – swoją wiedzę mogli sprawdzić nie tylko uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, ale również każdy zainteresowany mieszkaniec Zielonej Góry. – Dyktando było interesujące. Z pewnością była to ciekawa forma sprawdzenia samego siebie – mówiła Izabela, uczennica Liceum Ogólnokształcącego w Wolsztynie.

Po dyktandzie przyszedł czas na konkurs ułożony specjalnie dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W rywalizacji wzięły udział drużyny uczniów z Nowej Soli, Sulechowa, Świebodzina, Wolsztyna, Żagania i Zielonej Góry.

Lista językowych starć

Uczniowie wzięli udział w dwunastu konkurencjach. – Od ortografii i interpunkcji, po zadania typu rozpoznawanie związków frazeologicznych, odgadywanie znaczeń wyrazów czy pochodzenia nazw własnych – wyliczała prof. UZ dr hab. Anna Wojciechowska, przewodnicząca zielonogórskiego oddziału Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego i szefowa organizacji *Potyczek*. – Ukazujemy duży przekrój różnych zjawisk językowych, i dawnych, i współczesnych. Chcemy prezentować bogactwo polszczyzny i jej różne oblicza – mówiła o misji przedsięwzięcia.

Na czym polegały konkurencje przygotowane dla uczniów? Sprawdzały wiedzę (m.in. *Interpunkcja*, *Antonimy*, *Dawna etykieta*, *Gwary, dialekty i język regionalny*, *Kadr z lektury*), ale przybierały także formę zabawy (*Kalambury*, *Zgadnij, czym jestem*).

Pokój na wojnie – te *Potyczki* mają tylko dobre intencje

W XXI wieku istnieją więc skuteczne sposoby, aby przypomnieć o wartości języka ojczystego. Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego pękała w szwach od tłumu miłośników języka polskiego, którzy z jednej strony podjęli rywalizację, ale z drugiej strony wsparli przecież walkę o jakość ojczystego języka.

– Wymyśliliśmy taką formułę, która jest przeznaczona dla młodych ludzi. Chcemy popularyzować ten sposób zdobywania wiedzy o języku, pokazywać, że polszczyzna jest ciekawa i zróżnicowana, że jest warta tego, by się nią zajmować – mówiła prof. UZ dr hab. Anna Wojciechowska.

Pomysł odniósł sukces. W przedsięwzięciu uczestniczyło aż sześć szkół z województwa lubuskiego, a uczestnicy potyczek wypowiadali się na ich temat z entuzjazmem. – Myślę, że to świetna inicjatywa! – powiedział Jan z Liceum Ogólnokształcącego w Świebodzinie. – Pytania były dość trudne, wymagające szerokiej wiedzy, nie tylko z języka polskiego. Rywalizacja była wyrównana. Naprawdę bardzo dobra zabawa. Każdemu polecam! – dodał z uśmiechem. Wtórowała mu Wiktoria z III Liceum Ogólnokształcącego w Zielonej Górze: – Wszystko było bardzo ciekawe i kształcące. Cieszymy się, że mogliśmy wziąć udział w obchodach Dnia Języka Ojczystego na Waszej uczelni.

Co było najtrudniejsze?

Uczniowie zaapelowali, by nie pojawiały się w kolejnym roku języki obce (języki mniejszości narodowych): – Na tym nam poszło najgorzej – przyznała Wiktoria z III LO w Zielonej Górze. Odnośnie do stopnia trudności konkurencji zdania były podzielone. – Według mnie najtrudniejszy był frazeologizm. Natomiast bardzo

łatwe, dla mnie oczywiście, było rozpoznawanie języków innych niż język polski – powiedział nam Jan z Liceum Ogólnokształcącego w Świebodzinie. – A według mnie najtrudniejsze były języki regionalne! – dodała Izabela z LO w Wolsztynie.

Oskar, Wojtek i Wiktoria z III LO w Zielonej Górze również jednogłośnie zwrócili uwagę na konkurencję związaną z polskimi gwarami i dialektami: – Żyjemy na takim terenie, gdzie nie mamy z nimi żadnej styczności, praktycznie nie jesteśmy w stanie ich poznawać. Najłatwiejsze były trzy pierwsze konkurencje, szło nam bardzo dobrze, a były to ściśle polonistyczne zagadnienia. Kadry z filmu też były dobrą konkurencją, aczkolwiek maturzyści mieli przewagę, bo my jeszcze nie mieliśmy jeszcze okazji oglądać „Przedwiośnia” i „Wesela”…

A nagroda idzie do...

Z obchodów Dnia Języka Ojczystego na Uniwersytecie Zielonogórskim ze złotymi medalami wyjechali uczniowie z IV Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Wolsztynie. Na drugim stopniu podium stanęło I Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza w Świebodzinie, a brąz otrzymali uczniowie III Liceum Ogólnokształcącego im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze.

Brawa należą się jednak wszystkim uczestnikom, za chęć poświecenia czasu językowi – tak niedocenianemu w dzisiejszych czasach świadectwu kultury narodowej. Pamiętajmy, że język polski sam się o siebie nie zatroszczy!

Anna Romanowska, Natalia Grzegorczyk

– studentki dziennikarstwa i komunikacji społecznej na Uniwersytecie Zielonogórskim

---

Słowa kluczowe: Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego, Potyczki z polszczyzną , Uniwersytet Zielonogórski